



SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 543/2013-21

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 11. septembra 2013 predbežne prerokoval sťažnosť Ing. Ľ. H., Č., zastúpenej advokátkou JUDr. I. R., K., vo veci namietaného porušenia jej základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Krajského súdu v Košiciach č. k. 1 NcC 13/2013-116 z 30. apríla 2013 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť Ing. Ľ. H. o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 17. júla 2013 faxom doručená a 18. júla 2013 doplnená sťažnosť Ing. Ľ. H., Č. (ďalej len „sťažovateľka“), zastúpenej advokátkou JUDr. I. R., K., vo veci namietaného porušenia jej základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a

základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Krajského súdu v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) č. k. 1 NcC 13/2013-116 z 30. apríla 2013 (ďalej len „uznesenie krajského súdu“ alebo „napadnuté uznesenie“).

Z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľka v konaní vedenom Okresným súdom Košice-okolie (ďalej len „okresný súd“) pod sp. zn. 12 P 215/2011 o úprave výkonu rodičovských práv a povinností k maloletému J. H..., jeho rodičov – sťažovateľky a otca maloletého, vzniesla námietku zaujatosti zákonnej sudkyne JUDr. N. K. (ďalej len „zákonná sudkyňa“).

Námietku zaujatosti zákonnej sudkyne v konaní vedenom okresným súdom pod sp. zn. 12 P 215/2011 vzniesla sťažovateľka podaním z 8. marca 2013, teda potom, ako okresný súd v označenom konaní rozhodol rozsudkom č. k. 12 P 215/2011-176 z 28. mája 2013, proti ktorému podali odvolanie sťažovateľka aj otec maloletého.

Sťažovateľka svoju námietku zaujatosti zákonného sudcu odôvodnila tým, že zákoná sudkyňa, ktorá je zároveň predsedníčkou okresného súdu, vydala otcovi mal. J. na jeho žiadosť potvrdenie z 12. februára 2013, adresované Materskej škole v Kechneci, ktorú mal. J. navštevuje, s týmto obsahom: *„Okresný súd Košice-okolie potvrdzuje, že MUDr. P. H... je právoplatným zákonným zástupcom maloletého J. H... Okresný súd Košice-okolie nevydal žiadne rozhodnutie, v ktorom by menovanému zakázal styk s jeho synom, ani rozhodnutie, ktorým by zakázal menovanému vstup do predškolských a školských zariadení na území Slovenskej republiky.“*

Podľa sťažovateľky vydanie takéhoto potvrdenia zakladá dôvodnú pochybnosť o nezaujatosti zákonnej sudkyne vzhľadom na jej pomer k otcovi mal. J. ako účastníka konania.

Zákoná sudkyňa vo vyjadrení z 25. marca 2013 k námietke zaujatosti vznesenej sťažovateľkou uviedla:

„Dňa 12. 2. 2013 sa bez ohlásenia opätovne (prvý krát dňa 21. 1. 2013 – Spr/V/58/2013) dostavil na tunajší súd otec maloletého dieťaťa MUDr. P. H. a žiadal, aby bol prijatý predsedníčkou okresného súdu. Ako dôvod svojej neohlásenej návštevy uviedol telefonicky mojej asistentke, ktorú kontaktovala justičná stráž, že sa prišiel znova sťažovať na prieťahy v konaní tunajšieho súdu č. k. 19Em/2/2012. Keďže MUDr. H. prišiel v čase, kedy mám ako predsedníčka súdu určený čas na styk s občanmi, p. H. som prijala. Podľa jeho vyjadrenia mu matka dieťaťa stále neumožňuje styk a vzhľadom na doterajší priebeh konania č. k. 19Em/2/2012 mal za to, že súd vo veci nekoná dost' rýchlo a efektívne, že súd nepoužil účinné opatrenia, ktoré mu umožňuje zákon a to konkrétne § 272 a 273 O. s. p. a žiadal ma o zjednanie nápravy. Vyjadril sa v tom zmysle, že syn nemá problém sa s ním stretávať, len matka mu v styku bráni. Zároveň uviedol, že sa bol v materskej škôlke, ktorú jeho syn navštevuje informovať sa o aktuálnom stave svojho syna, avšak riaditeľka škôlky mala pochybnosti (ako otec uviedol mala určité informácie od matky) o tom, či je on zákonným zástupcom maloletého J. a či nemá súdom určený zákaz styku so svojim synom. Vzhľadom na uvedené ma p. H. požiadal o vydanie potvrdenia, ktorým by súd potvrdil, že je zákonným zástupcom maloletého J. a že nemá určený zákaz styku s mal. J., ani že nemá zakázané chodiť do predškolských zariadení. Na základe uvedeného som vydala MUDr. H. potvrdenie v znení ako je to uvedené v podanej námietke zaujatosti. Predtým ako som potvrdenie MUDr. H. vydala, v potvrdení uvádzané skutočnosti som si overila v súdnom registri. Z uvedeného vyplýva, že skutočnosti uvedené v potvrdení vyplývali zo súdneho registra a neboli potvrdením zo súdneho spisu č. k. 12P/215/2012 v zmysle ust. § 9 a § 256 vyhlášky MS SR č. 543/2005 o Spravovacom a kancelárskom poriadku pre okresné súdy... ako to uvádza právna zástupkyňa matky. V rámci rozhovoru s p. H. nebolo prejednávané konanie č. 12P/215/2011. V tomto konaní bol dňa 28. 5. 2012 vyhlásený rozsudok. V súčasnosti je vec č. 12P/215/2011 na odvolacom súde.

Na záver uvádzam, že v konaní sa necítim byť zaujatá, nemám pomer k veci, k účastníkom konania ani k právnym zástupcom matky. Otca maloletého dieťaťa MUDr. H. som do začatia konania č. 12P/215/2011 nepoznala, v súčasnosti ho poznám len z uskutočnených pojednávaní rovnako ako matku dieťaťa a navyše z dvoch jeho osobných návštev, keď sa prišiel sťažovať na prieťahy v konaní 39Em/2/2012.“

Krajský súd napadnutým uznesením rozhodol o odvolaniach účastníkov konania proti rozsudku okresného súdu z 28. mája 2012 (zrušil rozsudok okresného súdu v napadnutých výrokoch o určení výživného od 1. mája 2012 do budúca, o dlžnom výživnom, úprave styku, trovách konania a v rozsahu zrušenia vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie) a zároveň rozhodol, že zákonná sudkyňa nie je vylúčená z prerokovávania a rozhodovania veci vedenej okresným súdom pod sp. zn. 12 P 215/2011.

Sťažovateľka v sťažnostnej argumentácii o porušení ňou označených základných a iných práv namietaným uznesením krajského súdu uviedla: „Z odôvodnenia tohto rozhodnutia je zrejmé, že odporca neskúmal nestrannosť (nezaujatosť) vec pojednávajúcej sudkyne Mgr. N. K. v súlade s kritériami vyplývajúcimi z... citovanej konštantnej judikatúry Ústavného súdu SR, ktorá vychádza z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva. O tomto svedčí najmä to, že v odôvodnení absentuje čo i len zmienka o tom, že odporca pri rozhodovaní o námietke zaujatosti posudzoval nestrannosť, resp. nezaujatosť vec pojednávajúcej sudkyne nielen zo subjektívneho, ale aj objektívneho hľadiska.

Odporca sa teda podstatou vznesenej námietky zaujatosti ani nezaoberal, keďže nepreskúmaval subjektívne a objektívne hľadisko nestrannosti vec pojednávajúcej sudkyne, resp. ich preskúmaniu sa vyhol.

Zároveň je tiež zrejmé, že odporca sa. v celom rozsahu stotožnil z vyjadrením vec pojednávajúcej sudkyne Mgr. N. K. k námietke zaujatosti...

Predtým, než sa odporca stotožnil s vyjadrením vec pojednávajúcej sudkyne, bol povinný skutočnosti ňou uvádzané posúdiť a preveriť ako z hľadiska správnosti, tak aj zákonnosti, a to najmä:

1. či vec pojednávajúca sudkyňa ako predsedníčka súdu je oprávnená pri vybavovaní sťažnosti proti prieťahom v konaní podľa ustanovenia § 62 a nasl. zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch vydať sťažovateľovi akékoľvek potvrdenie, z ktorého vôbec nevyplýva spôsob vybavenia sťažnosti a prijaté opatrenia na odstránenie zistených nedostatkov,

2. či skutočnosti, ktoré vec pojednávajúca sudkyňa uviedla do potvrdenia na základe toho, že si tieto skutočnosti overila v nešpecifikovanom súdnom registri, sa v nejakom súdnom registri vôbec nachádzajú,

3. či je možné, aby vec pojednávajúca sudkyňa nepreberala s otcom, ktorý sa prišiel sťažovať na prieťahy v konaní vedenom pod sp. zn. 19Em/2/2012, skutkovú podstatu prejednávanej veci sp. zn. 12P/215/2011, ak otcovi vydala potvrdenie o tom, že je zákonným zástupcom maloletého J. a nemá s ním zakázaný styk, pričom práve ona rozhodovala o úprave styku otca s maloletým J...

Konanie, resp. správanie sa vec pojednávajúcej sudkyne a zároveň predsedníčky Okresného súdu Košice-okolie, Mgr. N. K. v súvislosti s osobnou návštevou otca, pri ktorom mu vydala potvrdenie, nielenže porušuje viaceré povinnosti sudcu uvedené v ustanovení 30 zákona č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a prísediaciach, ale hlavne svedčí o nadštandardnom (pozitívnom) vzťahu medzi otcom MUDr. P. H. a Mgr. N. K., čo vzbudzuje u sťažovateľky objektívne odôvodnené obavy o nezaujatosť a nestrannosť pri rozhodovaní súdu v prejednávanej veci...

Odporca závažným spôsobom pochybil, ak vo vyššie uvedenom smere neposudzoval objektívnu stránku zaujatosti vec pojednávajúcej sudkyne, pričom všetky zásadné objektívne skutočnosti boli uvedené v námietke zaujatosti, a rovnako odporca závažne pochybil, ak nevykonal preverenie správnosti a zákonnosti postupu vec pojednávajúcej sudkyne...

Navyše napadnuté uznesenie odporcu je porušením práva sťažovateľky na spravodlivé súdne konanie aj z dôvodu, že je vydané v rozpore s ustanovením § 3 ods. 9 vety tretej zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch, podľa ktorého v každom rozhodnutí senátu musí byť uvedený výsledok hlasovania a to uvedením pomeru hlasov...“

Sťažovateľka navrhla, aby ústavný súd rozhodol o jej sťažnosti týmto nálehom:

„Právo sťažovateľky...

- domáhať sa svojho práva na nestrannom súde zakotvené v článku 46 ods. 1 Ústavy SR,

- na prejednanie veci nestranným súdom zakotvené v článku 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd

- domáhať sa zákonom ustanoveným postupom svojho práva zakotvené v článku 46 ods. 1 Ústavy SR, a

- na spravodlivé súdne konanie zakotvené v článku 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Krajského súdu v Košiciach sp. zn. INcC/13/2013-116 zo dňa 30. 4. 2013, bolo porušené.

Ústavný súd Slovenskej republiky zrušuje uznesenie Krajského súdu v Košiciach sp. zn. INcC/13/2013-116 zo dňa 30. 4. 2013 a vracia vec Krajskému súdu v Košiciach na ďalšie konanie.

Odporca je povinný nahradiť sťažovateľke všetky trovy tohto konania.“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa ustanovenia § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) sťažnosť sťažovateľky prerokoval na neverejnom zasadnutí a preskúmal ju zo všetkých hľadísk uvedených v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v ustanovení § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti (návrhu) možno hovoriť predovšetkým vtedy, ak namietaným postupom orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu toho základného práva, ktoré označil sťažovateľ, pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi napadnutým postupom tohto orgánu a základným právom, porušenie ktorého sa namietalo, ale aj vtedy, ak v konaní pred orgánom verejnej moci vznikne procesná situácia alebo procesný stav, ktoré vylučujú, aby tento orgán porušoval uvedené základné právo, pretože uvedená situácia alebo stav takú možnosť reálne nepripúšťajú (IV. ÚS 16/04, II. ÚS 1/05, II. ÚS 20/05, IV. ÚS 55/05, IV. ÚS 288/05).

V súlade s uvedenými zásadami ústavný súd predbežne prerokoval sťažnosť sťažovateľky podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde a skúmal, či neexistujú dôvody na jej odmietnutie podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Sťažovateľka v sťažnosti namietala porušenie základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením, ktorým krajský súd (okrem iných) nevyhovел námietke zaujatosti zákonnej sudkyne vznesenej sťažovateľkou a rozhodol, že zákonná sudkyňa nie je vylúčená z prerokúvania a rozhodovania veci vedenej okresným súdom pod sp. zn. 12 P 215/2011 o úprave výkonu rodičovských práv a povinností k maloletému dieťaťu.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom.

Ústavný súd v súlade so svojou ustálenou judikatúrou konštatuje, že obsahom základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru sú obdobné záruky, že vec bude spravodlivo prerokovaná nezávislým a nestranným súdom postupom ustanoveným zákonom. Z uvedeného dôvodu v týchto právach nemožno vidieť podstatnú odlišnosť (II. ÚS 27/07, I. ÚS 275/2010).

Zo sťažnosti možno vyvodit', že sťažovateľka vidí porušenie ňou označených práv v tom, že krajský súd v napadnutom uznesení vyslovil podľa sťažovateľky nesprávne a arbitrárne skutkové a právne závery, pokiaľ ide o posúdenie ňou vznesenej námietky zaujatosti zákonnej sudkyne.

Ústavný súd už v rámci svojej judikatúry vyslovil, že obsahom základného práva na súdnu a inú právnu ochranu (ako aj práva na spravodlivý proces) je umožniť každému reálny prístup k súdu, pričom tomuto právu zodpovedá povinnosť súdu o veci konať a rozhodnúť (napr. II. ÚS 88/01), ako aj konkrétne procesné garancie v súdnom konaní. Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti, ktorý rozhoduje o sťažnostiach týkajúcich sa porušenia základných práv a slobôd vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd. Pri uplatňovaní tejto právomoci ústavný súd nie je v zásade oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu ani jeho posúdenie skutkovej otázky. Úlohou ústavného súdu totiž nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách. Právomoc ústavného súdu konať a rozhodovať podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o namietaných porušeniach ústavou alebo príslušnou medzinárodnou zmluvou garantovaných práv a slobôd je daná v prípade, že je vylúčená právomoc všeobecných súdov, alebo v prípade, že účinky výkonu tejto právomoci všeobecným súdom nie sú zlučiteľné so súvisiacou ústavnou úpravou alebo úpravou v príslušnej medzinárodnej zmluve (I. ÚS 225/03, I. ÚS 334/08).

Ústavný súd z tohto hľadiska preskúmal napadnuté uznesenie, ktorým krajský súd rozhodol, že zákonná sudkyňa nie je vylúčená z prerokúvania a rozhodovania vecí vedenej na okresnom súde pod sp. zn. 12 P 215/2011, avšak nezistil žiadnu skutočnosť signalizujúcu, že krajský súd postupoval svojvoľne a bez opory v zákone. Krajský súd svoje uznesenie v časti výroku o nevyklúčení zákonnej sudkyne relevantne a náležite odôvodnil príslušnými ustanoveniami vzťahujúcej sa právnej úpravy, keď uviedol: „Podľa § 14 ods. 1

O. s. p., sudcovia sú vylúčení z prejednávania a rozhodovania vecí, ak so zreteľom na ich pomer k veci, k účastníkom alebo k ich zástupcom možno mať pochybnosti o ich nezaujatosti.

Podľa ods. 3 cit. zák. ustanovenia dôvodom na vylúčenie sudcu nie sú okolnosti, ktoré spočívajú v postupe sudcu v konaní o prejednávanej veci alebo v jeho rozhodovaní v iných veciach.

Pre pomer k veci bude sudca vylúčený vtedy, ak má na výsledku priamy alebo nepriamy záujem alebo keď má o veci dopredu také poznatky, ktoré by mal získať až počas konania a ktoré môžu jeho nestrannosť ovplyvniť. Dôvodom pre vylúčenie sudcu pre pomer k účastníkom bude predovšetkým to, že niektorý z účastníkov je sudcovi blízkou osobou, je jeho priateľom alebo má sudca k niektorému z účastníkov záporný vzťah a podobne. Tie isté dôvody, ktoré sú dôvodmi pre vylúčenie sudcu pre pomer k účastníkom, sú dôvodmi aj pre vylúčenie sudcu pre pomer k právnenému zástupcovi účastníka.

Účelom citovaného zákonného ustanovenia je prispieť k nestrannému prejednávaniu vecí, k nezaujatému prístupu k účastníkom alebo k ich zástupcom a tiež predísť možnosti neobjektívneho rozhodovania. Inštitút vylúčenia sudcov z prejednávania a rozhodovania vecí je základnou zákonnou zárukou zaistenia ústavnej požiadavky sudcovskej nestrannosti v konaní. Zároveň je potrebné uviesť, že rozhodnutie o vylúčení sudcov podľa § 16 ods. 1 O. s. p. z dôvodov uvedených v § 14 ods. 1 O. s. p. predstavuje výnimku z ústavnej zásady, že nikto nesmie byť odňatý svojmu zákonnému sudcovi. Rovnako neústavné a nezákonné, ako prejednávanie a rozhodovanie vecí sudcom, o ktorého nezaujatosti sú pochybnosti, je preto aj rozhodnutie o vylúčení sudcu tam, kde pre takýto postup nie sú splnené zákonné podmienky. Z uvedeného vyplýva, že sudca nie je nestranný a možno mať pochybnosti o jeho nezaujatosti, ak voči stranám sporu má určité sympatie alebo antipatie, predsudky, ak strany sporu nie sú v jeho očiach v rovnakom postavení, ak niektorá zo strán má voči druhej strane výhodu alebo nevýhodu, prednosť alebo nedostatok.

Odvolaací súd preskúmal námietku zaujatosti zákonnej sudkyne Mgr. N. K. vznesenú právnu zástupkyňou matky po vyhlásení napadnutého rozsudku a vyjadrenie konajúcej sudkyne k námietke zaujatosti a dospel k záveru, že konanie sudkyne v tejto veci, ktorá ako predsedníčka konajúceho súdu vydala otcovi počas vybavovania sťažnosti potvrdenie, že je zákonným zástupcom mal. J. a nemá zakázaný styk s ním, Tieto vyplývali zo súdneho

registra a neboli potvrdením zo spisu. Skutočnosti matkou uvádzaných vo vznesenej námietke zaujatosti nie sú dôvodom pre záver, že by konajúca sudkyňa Mgr. N. K. bola vylúčená z prejednávania a rozhodovania v predmetnej veci, pretože matka maloletého nepreukázala žiaden kvalifikovaný vzťah medzi konajúcou sudkyňou a účastníkmi a ani konajúca sudkyňa neuviedla žiadnu okolnosť, na základe ktorej by bolo možné pochybovať o jej nezaujatosti, pričom námietka sa týka postupu pri vybavovaní sťažnosti otca na prietah v konaní a v čase kedy má konajúca sudkyňa ako predsedníčka konajúceho súdu určený na styk s občanmi a z toho dôvodu otca prijala.

Pretože nebola preukázaná existencia kvalifikovaného vzťahu konajúcej sudkyne k účastníkom konania a k prejednávanej veci, preto návrhu na vylúčenie sudkyne nebolo možné vyhovieť. V zmysle ust. § 14 ods. 3 O. s. p. ktoré nesporne vylučuje, aby dôvodom na vylúčenie sudcu z prejednávania a rozhodovania veci boli okolnosti, ktoré spočívajú v postupe sudcu v konaní o prejednávanej veci alebo jeho rozhodovaní v iných veciach, preto pri neexistencii skutočností relevantných z hľadiska § 14 ods. 1 O. s. p. rozhodol tak, ako je to uvedené vo výroku uznesenia.“

Sťažovateľka v podstatnej časti svojej argumentácie namieta, že vydanie potvrdenia už citovaného znenia zákonnou sudkyňou na žiadosť otca ako účastníka konania vedeného okresným súdom o úpravu výkonu rodičovských práv k maloletému dieťaťu sama osebe svedčí o nadštandardných vzťahoch zákonnej sudkyne voči otcovi maloletého dieťaťa, a tým objektívne zakladá dôvodnú pochybnosť o nezaujatosti zákonnej sudkyne, a je dôvodom na jej vylúčenie.

Sťažovateľka je toho názoru, že krajský súd nevzal do úvahy skutočnosti vyplývajúce z ústavného princípu garantujúceho nestrannosť sudcu z objektívneho hľadiska. Dôvodom na vylúčenie sudcu v zmysle tohto hľadiska je už samotná pochybnosť o tom, že status sudcu v určitej pozícii môže vyvolať pochybnosť niektorého z účastníkov v spore, že sudca neposkytuje garanciu nestrannosti.

Podľa čl. 48 ods. 1 ústavy nikto nesmie byť odňatý svojmu zákonnému sudcovi. Zásada zákonného sudcu predstavuje v právnom štáte jednu zo základných garancií

nezávislého a nestranného rozhodovania súdu a sudcu. Táto zásada je ústavnou zárukou pre každého účastníka konania, že v jeho veci bude rozhodovať súd a sudcovia, ktorí sú na to povolání podľa vopred známych pravidiel, ktoré sú obsahom rozvrhov práce upravujúcich pridelovanie súdnych prípadov jednotlivým sudcom tak, aby bola zachovaná zásada pevného pridelovania súdnej agendy a aby bol vylúčený (pre rôzne dôvody a rozličné účely) výber súdov a sudcov „ad hoc“ (m. m. I. ÚS 239/04, IV. ÚS 257/07). Rozhodovanie veci zákonným sudcom (aj súdom) je tak základným predpokladom na naplnenie podmienok spravodlivého procesu.

V tejto spojitosti treba uviesť, že základné právo na spravodlivý proces je za určitých presne vymedzených podmienok definovaných ústavou alebo zákonom obmedziteľné [pri zachovaní princípu proporcionality (II. ÚS 149/09)]. K takému zákonnému obmedzeniu tohto základného práva dochádza aj v dôsledku rozhodnutia o vylúčení sudcu z prejednávania a rozhodnutia veci podľa § 14 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“). Takéto rozhodnutie je bezpochyby výnimkou zo základného práva na spravodlivý proces a jeho obsahu, ktorý tvorí aj základné právo na nestranný súd alebo na nestranného sudcu.

Ak je rozhodnutie o vylúčení sudcu z prerokovania a rozhodovania veci, v ktorej sa stal zákonom ustanoveným spôsobom zákonným sudcom, výnimkou, znamená to, že takáto výnimka ako každá výnimka zo základného práva alebo slobody sa musí vykladať reštriktívne, najmä tak, aby sa zachovala podstata a zmysel posudzovaného základného práva (na nestranného sudcu), ako aj podstata a zmysel základného práva na spravodlivý proces.

Podľa § 14 ods. 1 OSP, ktorý obsahuje taxatívne dôvody na obmedzenie základného práva na zákonného sudcu, sa ustanovuje, že sudcovia sú vylúčení z prejednávania a rozhodovania veci, ak so zreteľom na ich pomer k veci, k účastníkom alebo k ich zástupcom možno mať pochybnosti o ich nezaujatosti.

K vylúčeniu sudcu z prerokovania a rozhodovania veci môže dôjsť aj pri zohľadnení sťažovateľkou akcentovanej tzv. teórie zdania uplatňovanej v judikatúre Európskeho súdu

pre ľudské práva iba v prípade, keď je celkom zjavné, že jeho vzťah k danej veci, účastníkom alebo ich zástupcom dosahuje taký charakter a intenzitu, že aj napriek zákonom ustanovenej povinnosti nebude môcť rozhodovať „sine ira et studio“, teda nezávisle a nestranne.

Skutočnosti uvádzané sťažovateľkou v námietke zaujatosti vznesenej proti zákonnej sudkyňi a v sťažnosti podľa čl. 127 ústavy však podľa názoru ústavného súdu v danom prípade prijatie takéhoto záveru neumožňuje.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti ústavný súd vyhodnotil argumentáciu sťažovateľky odôvodňujúcu porušenie ňou označených práv ako nedostatočnú na to, aby na jej základe bolo možné v prípade prijatia sťažnosti na ďalšie konanie zistiť a preskúmať spojitosť medzi napadnutým uznesením krajského súdu a namietaným porušením označených práv. Ústavný súd preto sťažnosť sťažovateľky podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietol ako zjavne neopodstatnenú.

Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti ako celku sa už ústavný súd ďalšími požiadavkami sťažovateľky na ochranu ústavnosti nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 11. septembra 2013